

TLUMACZENIE POŚWIADCZONE Z JEZYKA ANGIELSKIEGO NA JEZYK POLSKI

[Uwagi tłumacza zaznaczono kursywą w nawiasach kwadratowych.]
[Dokument sporządzony głównie w języku angielski, pojawiają się w nim fragmenty w innych
językach obcych. Te fragmenty zostały pominięte w tłumaczeniu.]

Doc. PhDr. Mgr. Simona Koryčánková, Ph.D.
Uniwersytet Masaryka
Wydział Pedagogiczny
Katedra Języków Obcych

Recenzja rozprawy doktorskiej:

Mgr Aleksandra Zięba

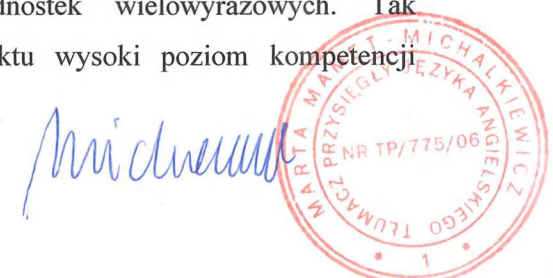
**„Wyodrębnianie polskich, rosyjskich i czeskich jednostek wielowyrazowych o funkcji
fatycznej i emotywniej z użyciem narzędzi i zasobów korpusowych. Studium leksykograficzne“**

(Rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Andrzeja Charciarka, Promotor
pomocniczy dr Maciej Labocha)

Sosnowiec 2025

Problematyka jednostek wielowyrazowych w języku mówionym stanowi zagadnienie wyraźnie
eksponowane, lecz wciąż niedostatecznie systematycznie opracowane w ramach współczesnej
slawistyki. Podczas gdy tradycyjna leksykografia — zarówno jednojęzyczna, jak i przekładowa —
opierała się historycznie na leksemie jako podstawowej jednostce opisu, praktyka komunikacyjna
języka naturalnego jest w istotnej mierze organizowana przez utrwalone jednostki wielowyrazowe,
których funkcja wykracza poza poziom nominatywny, wkraczając w sferę pragmatyczną, interakcyjną
i ekspresywną. Konstrukcje o charakterze fatycznym i ekspresywnie nacechowanym, typowe dla
spontanicznej komunikacji mówionej, pozostają zatem na peryferiach opracowań leksykograficznych,
pomimo ich frekwencyjnej stabilności oraz fundamentalnej roli w organizacji i regulacji komunikacji
interpersonalnej.

Już sam tytuł recenzowanej rozprawy wskazuje na niestandardowe ujęcie koncepcyjne, jakim
jest trójjęzyczne (polsko-rosyjsko-czeskie) opracowanie jednostek wielowyrazowych. Tak
zdefiniowany temat implikuje na etapie przygotowania projektu wysoki poziom kompetencji

językowych autorki, a zarazem odpowiednie zaplecze merytoryczne umożliwiające realizację kompleksowo zaprojektowanej analizy porównawczej. Już na wstępnym etapie autorka musi zmierzyć się z wyzwaniami naukowymi wynikającymi z zakresu i złożoności tematu oraz adekwatnie odpowiedzieć na nie na poziomie teoretycznym, metodologicznym, analitycznym, a także praktycznym.

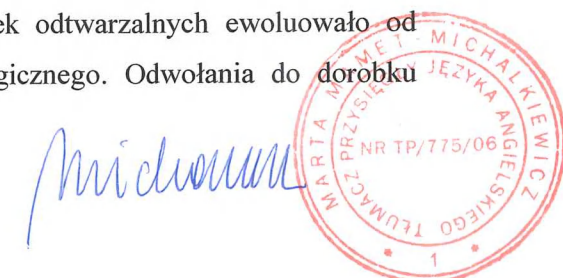
Pierwsza część recenzowanej pracy przedstawia kompleksowy i systematycznie uporządkowany przegląd rozwoju leksykografii jedno- i dwujęzycznej w obszarze języka polskiego, rosyjskiego i czeskiego, ze szczególnym uwzględnieniem statusu jednostek wielowyrazowych — o charakterze fatycznym i ekspresywnym.

Za bezdyskusyjny walor tej części uznaję fakt, iż autorka śledzi rozwój metodologii leksykograficznej w powiązaniu z przemianami w rozumieniu samej jednostki językowej. Praca przekonująco ukazuje, że tradycyjny model leksykograficzny, oparty na prymacie jednowyrazowego leksemu, prowadził do długotrwałej marginalizacji struktur wielowyrazowych, które zazwyczaj rejestrowano jedynie jako materiał uzupełniający w obrębie haseł słownikowych.

Z perspektywy recenzenta można stwierdzić, że pierwsza część pracy tworzy solidną podstawę teoretyczno-metodologiczną dla kolejnych rozdziałów analitycznych. Autorka przekonująco dowodzi, iż pomimo rozwoju lingwistyki korpusowej oraz digitalizacji zasobów leksykograficznych, systematyczny opis jednostek wielowyrazowych o funkcji fatycznej i ekspresywnej pozostaje w większości współczesnych słowników fragmentaryczny. Wniosek ten sformułowany został z zachowaniem właściwego dystansu krytycznego, a jednocześnie stanowi logiczne uzasadnienie dla kolejnego etapu badań, w którym jednostki te poddawane są szczegółowej analizie zarówno z perspektywy przekładowej, jak i kontrastywnej.

Rozdział drugi stanowi naturalną i konceptualną kontynuację poprzedniej części pracy, w której autorka analizowała pozycję jednostek wielowyrazowych we współczesnej leksykografii oraz wskazywał na ich długotrwałą marginalizację w tradycyjnych opisach słownikowych. O ile pierwszy rozdział ujmował problem przede wszystkim w perspektywie leksykograficznej i metodologicznej, o tyle rozdział drugi rozwija go na poziomie teoretyczno-lingwistycznym, dostarczając ram pojęciowych i interpretacyjnych niezbędnych dla kolejnych etapów badań. Obie części tworzą tym samym spójną całość, w której refleksja leksykograficzna oparta jest na przekonującym ujęciu teoretycznym istoty odtwarzalności językowej.

Przedstawiona interpretacja wyróżnia się szerokim zakresem teoretycznym oraz zdolnością do syntetyzowania różnorodnych tradycji lingwistycznych. Autorka skutecznie łączy koncepcje rosyjskie, polskie i czeskie, ukazując, w jaki sposób rozumienie jednostek odtwarzalnych ewoluowało od klasycznej frazeologii do współczesnego paradygmatu frazeologicznego. Odwołania do dorobku

czołowych językoznawców nie pełnią przy tym wyłącznie funkcji przeglądu historycznego, lecz stanowią integralny element argumentacji, ukazującej zasadniczą zmianę w sposobie konceptualizacji jednostek językowych. Perspektywa porównawcza — jak już wskazano — stanowi jedną z istotnych zalet pracy: umożliwia śledzenie równoległego rozwoju ujęć teoretycznych w różnych kontekstach językowych, a zarazem ujawnia ich wzajemną komplementarność.

Autorka przekonująco dowodzi, że znaczenie jednostek wielowyrazowych nie może być wiarygodnie określone bez uwzględnienia ich funkcji komunikacyjnej oraz zmienności kontekstowej, co ma bezpośrednie implikacje dla sposobu ich reprezentacji leksykograficznej.

Rozdział trzeci stanowi dobrze uporządkowaną część pracy, wprowadzającą czytelnika w obszar lingwistyki korpusowej w sposób przejrzysty i przystępny. Autorka przechodzi od historycznych podstaw dyscypliny, poprzez definicję kluczowych pojęć i podejść metodologicznych, aż po szczegółową prezentację narodowych korpusów języka czeskiego, polskiego i rosyjskiego. Każda z części wynika logicznie z poprzedniej, tworząc spójną i funkcjonalną całość. Na szczególne podkreślenie zasługuje zrównoważone połączenie wyjaśnień teoretycznych z praktyczną demonstracją narzędzi korpusowych, co w istotny sposób zwiększa przejrzystość wyводу i pozwala czytelnikowi śledzić zastosowanie omawianych metod w odniesieniu do konkretnego materiału językowego.

Szczególną uwagę poświęcono aspektowi porównawczemu, polegającemu na równoległej prezentacji Narodowego Korpusu Języka Polskiego, Rosyjskiego Korpusu Narodowego oraz Czeskiego Korpusu Narodowego. Autorka przekonująco wykazuje, że pomimo odmiennych uwarunkowań rozwojowych i rozwiązań technicznych poszczególnych projektów, wszystkie trzy korpusy cechuje wysoki stopień zaawansowania metodologicznego, zwłaszcza w zakresie anotacji, lematyzacji oraz opracowania metadanych. Jednocześnie trafnie podkreślone zostają ich odmienne orientacje funkcjonalne — korpus polski jako rozbudowana baza danych dla leksykografii i badań nad współczesnym użyciem języka, korpus rosyjski jako złożony system o wysoko rozwiniętej strukturze wyspecjalizowanych podkorpusów, oraz korpus czeski jako środowisko metodologicznie innowacyjne, systematycznie integrujące narzędzia do analizy kolokacji i jednostek wielowyrazowych.

Wkład tego rozdziału polega również na tym, że autorka nie ogranicza się do opisowego przeglądu narzędzi, lecz poddaje je krytycznej ocenie, wskazując ich ograniczenia. Zastosowanie tabel, schematów oraz graficznych wizualizacji wyników uzyskanych z narzędzi korpusowych w poszczególnych podrozdziałach trafnie wspiera argumentację i przyczynia się do zwiększenia przejrzystości tekstu. Rozdział ten jawi się zatem jako metodologicznie ugruntowana i ilustracyjna całość, która przekonująco świadczy o wysokim poziomie kompetencji autorki w zakresie współczesnej lingwistyki korpusowej.

Rozdział czwarty stanowi spójne pod względem strukturalnym i koncepcyjnym wprowadzenie do problematyki korpusów wielojęzycznych, będące naturalną kontynuacją omówienia korpusów narodowych. Autorka precyzyjnie definiuje różnicę między korpusem porównywalnym a równoległym oraz systematycznie ilustruje ją na przykładzie korpusu InterCorp, zbudowanego w ramach Czeskiego Korpusu Narodowego. W charakterystyce tego zasobu uwzględnia się nie tylko zakres poszczególnych wersji językowych, lecz także kwestie reprezentatywności, doboru tekstów oraz wielopoziomowej anotacji, w tym schematu Universal Dependencies.

Kolejna część, poświęcona równoległemu Narodowemu Korpusowi Języka Rosyjskiego, zawiera systematyczną analizę jego zaplecza instytucjonalnego i technologicznego, a także krytyczną refleksję nad dysproporcjami pomiędzy podzbiorami językowymi (np. czeskim i polskim). Szczegółowy opis narzędzi wyszukiwawczych [*fragment zdania umieszczony w nawiasie w języku innym niż angielski – pominięty w tłumaczeniu.*] oraz pracy z wynikami konkordancyjnymi świadczą o umiejętności efektywnego wykorzystania interfejsu korpusowego do identyfikowania ekwiwalentów przekładowych oraz ich realizacji kontekstowych. Na szczególne podkreślenie zasługuje wyważona ocena mocnych i słabych stron tego zasobu, w tym ograniczonej różnorodności gatunkowej oraz braku niektórych funkcji (np. biKWiC): [*bilingual Key Word in Context — dwujęzyczna konkordancja typu „słowo w kontekście*], co ma bezpośrednie znaczenie dla badań nad jednostkami wielowyrazowymi, zwłaszcza o charakterze ekspresywnym i fatycznym.

Rozdział piąty stanowi teoretycznie zaawansowaną i koncepcyjnie spójną część pracy, w której autorka dokonuje systematycznej klasyfikacji jednostek odtwarzalnych oraz sytuuje je w szerokim spektrum sfer komunikacyjnych, trafnie ilustrowanych zestawieniami tabelarycznymi. Tak uporządkowane segmenty znacząco zwiększają przejrzystość wyводу, a zarazem ukazują rozległość analizowanego materiału. Szczególnie cenne jest konsekwentne metodologiczne ugruntowanie intuicji językowej. Autorka unika perspektywy jednostronnej, rozróżniając intuicję użytkownika i badacza, introspekcję, świadomość językową oraz kompetencję językową, a także ich relację do weryfikacji empirycznej. Na szczególne uznanie zasługuje krytyczna refleksja nad immanentną subiektywnością intuicji oraz jej obrona jako uprawnionego narzędzia wstępnego etapu badań, które musi zostać następnie poddane weryfikacji korpusowej. Tak wyważone ujęcie stanowi istotny wkład metodologiczny tej części pracy.

Rozdział szósty stanowi zwięźlenie części empirycznej pracy i został pomyślany jako systematycznie uporządkowana całość, w której poszczególne procedury metodologiczne wzajemnie się uzupełniają i weryfikują. Już wstępne zdefiniowanie problemu rozróżnienia jednostek odtwarzalnych o funkcji fatycznej i ekspresywnej przekonująco świadczy o głębokim rozumieniu przez autorkę natury badanego materiału.

W ujęciu całościowym rozdział szósty prezentuje się jako opracowanie metodologicznie dojrzałe, bogate empirycznie i przekonujące w perspektywie porównawczej. Połączenie procedur introspekcyjnych, kolokacyjnych, frekwencyjnych, metatekstowych, synonimicznych, inkrementalnych oraz przekładowych tworzy starannie zaprojektowany aparat analityczny, który umożliwia nie tylko identyfikację jednostek wielowyrazowych o funkcji fatycznej i ekspresywnej, lecz także formułowanie bardziej ogólnych wniosków dotyczących ich zakotwiczenia systemowego oraz zróżnicowania typologicznego w obrębie obszaru języków słowiańskich.

Z tej rozbudowanej całości (s. 192–310!) na szczególne wyróżnienie — obok innych tematycznie wyodrębnionych części — zasługuje podrozdział 6.3, w którym autorka przedstawia precyzyjne i metodologicznie dopracowane ujęcie problematyki operatorów metanarracyjnych jako narzędzia identyfikacji odtwarzalnych jednostek wielowyrazowych języka mówionego w zasobach korpusowych. Główny wkład tej części polega na przekonująco sformułowanej tezie, zgodnie z którą wskaźniki narracyjne, takie jak *powiedział*, *řekl* czy *skazan*, mogą pełnić funkcję efektywnego mechanizmu wyszukiwawczego, umożliwiającego systematyczne ekscerpowanie reprodukcji dialogowych. W ten sposób autorka tworzy oryginalne powiązanie między frazeologią, lingwistyką korpusową i stylistyką narracyjną, rozwijając ramy metodologiczne o istotnym znaczeniu praktycznym.

Na szczególne uznanie zasługuje umiejętność krytycznej interpretacji danych korpusowych oraz unikanie redukcji analizy do perspektywy wyłącznie ilościowej; dane frekwencyjne nie są prezentowane w sposób mechaniczny, lecz poddawane ocenie semantycznej i funkcjonalnej. Analiza konkretnych przykładów, takich jak *A co ci za różnica*, *Nie o to chodzi*, *Tak myślałem*, czeskie *To se vyřeší* czy *To snad ne!* oraz rosyjskie *Дело в том*, *Так я и думал* i *Бом и всё*, przekonująco ukazuje zdolność autorki do uchwycenia subtelnych niuansów znaczeniowych, funkcji pragmatycznych oraz kwestii zmienności. Interpretacja nie zatrzymuje się na poziomie samej dokumentacji, lecz zmierza do systematyzacji i uogólnienia obserwowanych zjawisk.

Za szczególnie wartościowy uznaję innowacyjny aspekt redefinicji roli operatora metatekstowego: jest on ujmowany nie tylko jako element narracyjnej organizacji tekstu, lecz także jako narzędzie metodologiczne umożliwiające celowe wyszukiwanie ustabilizowanych jednostek komunikacji mówionej. Perspektywa ta wnosi nowe ujęcie relacji między strukturą tekstu a odtwarzalnością frazeologiczną oraz otwiera pole dla dalszych systematycznych badań nad zmiennością, frekwencją i rejestracją leksykograficzną analizowanych jednostek.

W rozdziale siódmym autorka przedstawia metodologicznie spójne i interpretacyjnie rygorystyczne opracowanie, oparte na trzech komplementarnych podejściach: analizie korpusowej, metodzie audiowizualnej oraz metodzie semantyczno-pragmatycznej. Każde z tych podejść zastosowane zostało do badania leksyki ekspresywnej i fatycznej w kontakcie językowym polsko-

rosyjskim i polsko-czeskim, w ramach funkcjonalnie zorientowanego paradygmatu przekładu, opartego na pragmatycznym i sytuacyjnym rozumieniu ekwiwalencji. Rozdział w sposób przekonujący rozwija i empirycznie potwierdza tezę, iż adekwatność funkcjonalna i komunikacyjna powinna mieć pierwszeństwo przed czysto formalną odpowiednością.

Analiza jednostki ekspresywnej *rób, co chcesz* przekonująco ukazuje jej dwoistą realizację pragmatyczną. Gradacja ekwiwalentów opiera się na połączeniu kryteriów frekwencyjnych i funkcjonalnych: pary *rób, co chcesz – делай, что хочешь* oraz *rób, co chcesz – dělej si, co chceš* słusznie ocenione zostają jako ekwiwalenty najwyższego stopnia, podczas gdy rozwiązania takie jak *делай, как хочешь* czy *dělej, co chceš* uznane są za częściowo adekwatne ze względu na zawężone lub przesunięte pole pragmatyczne.

Analogiczna procedura zastosowana zostaje w odniesieniu do fatycznej jednostki wielowyrazowej *szczerze mówiąc*, której wielofunkcyjność — obejmująca deklaracje szczerości, sygnały wahania, krytyki, zaskoczenia oraz autokorekty — zostaje precyzyjnie uchwycona. Zróżnicowanie rosyjskich i czeskich ekwiwalentów (*честно говоря; если честно; откровенно говоря; upřímně řečeno; po pravdě řečeno; abych byl upřímný*) opiera się na połączeniu danych ilościowych oraz interpretacji kontekstowej. Na szczególne podkreślenie zasługuje zestawienie korpusów równoległych i jednojęzycznych, które pozwala autorce odróżnić preferencje przekładowe od rzeczywistej frekwencji poszczególnych jednostek w użyciu rodzimym. Siła części korpusowej polega zatem na jej wielopoziomowej weryfikacji oraz konsekwentnym rozróżnieniu między ekwiwalencją systemową a tekstową. Niektóre ograniczenia pozostają jednak widoczne. W pewnych fragmentach analiza przyjmuje wyraźnie deskryptywny charakter, a zestawienia tabelaryczne bywają nadmiernie rozbudowane. Ponadto część ustaleń ulega powtórzeniu mimo ich wcześniejszego jednoznacznego sformułowania. Rozważania dotyczące aspektów socjopragmatycznych (np. rozkładów zależnych od asymetrii komunikacyjnej czy płci) są inspirujące, jednak zyskałyby na wartości przy bardziej jednoznacznym doprecyzowaniu metodologicznym, pozwalającym ustalić, czy przedstawione obserwacje wynikają z systematycznej analizy korpusowej, czy raczej z interpretacji jakościowej.

Metoda audiowizualna stanowi przesunięcie metodologiczne oraz wzbogacenie aparatu badawczego poprzez wprowadzenie wymiaru multimodalnego. Wybór dubbingu jako materiału źródłowego do analizy jednostek nacechowanych pragmatycznie został przekonująco uzasadniony, z uwagi na uwarunkowania synchronizacyjne i sytuacyjne charakterystyczne dla przekładu audiowizualnego. Również późniejsza weryfikacja korpusowa par wyodrębnionych na podstawie analizy audiowizualnej, podkreślająca komplementarność zastosowanych metod, zasługuje na pozytywną ocenę. Niektóre ograniczenia pozostają jednak widoczne. Materiał egzemplifikacyjny bywa momentami nadmiernie rozbudowany, a syntetyczna interpretacja różnic między strategiami rosyjskimi

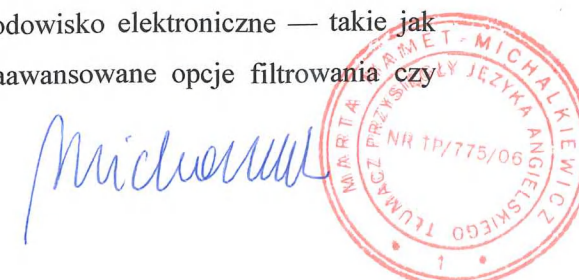
i czeskimi mogłaby zostać wyraźniej zarysowana. Ponadto bardziej jednoznaczne uzasadnienie reprezentatywności dobranego materiału wzmocniłoby metodologiczne ugruntowanie analizy.

Metoda semantyczno-pragmatyczna stanowi systematyczne rozwinięcie wcześniejszych podejść. Przejście od pojedynczych leksemów do kategorii funkcjonalno-semantycznych umożliwia identyfikację triad przekładowych opartych na wspólnych funkcjach pragmatycznych. Przykłady takie jak *Bez gadania! – Bez paznosopos! – Bez řečí!* czy *A co więcej... – Болеe mozo... – A co víc...* pokazują, że rozwiązanie najczęstsze nie musi być najbardziej zbliżone strukturalnie, a kryterium decydującym pozostaje adekwatność funkcjonalna w konkretnej sytuacji komunikacyjnej. Metoda ta trafnie łączy jakościową ocenę podobieństwa strukturalnego i funkcji pragmatycznej z ilościowym wsparciem wynikającym z danych korpusów równoległych. Jednocześnie wskazane zostają jej ograniczenia — przede wszystkim zależność od kompetencji językowej badacza oraz od jakości uprzednio skonstruowanej bazy danych. Czynniki te stanowią ograniczenia metodologiczne, które mogą wpływać na ostateczny kształt proponowanych triad.

Autorka rozprawy nie ogranicza się do analizy teoretycznej i analitycznej wielojęzycznych jednostek o funkcjach ekspresywnych i fatycznych, lecz wyraźnie wychodzi w stronę ich zastosowań praktycznych. Tym samym znacząco poszerza swój potencjał zawodowy.

Ostatni rozdział recenzowanej pracy przedstawia model makro- i mikrostruktury elektronicznego słownika jednostek wielowyrazowych o funkcji fatycznej i ekspresywnej, ze szczególnym uwzględnieniem leksykografii polsko-rosyjskiej i polsko-czeskiej. Innowacyjność zaproponowanego rozwiązania polega przede wszystkim na powiązaniu makrostruktury — rozumianej jako nadrzędny poziom organizacji dzieła leksykograficznego, determinujący sposób dostępu do zgromadzonego materiału językowego — z mikrostrukturą, która integruje komponenty semantyczne, pragmatyczne, stylistyczne oraz translatologiczne. Propozycja obejmuje dobór form hasłowych motywowany frekwencyjnie, systematyczną rejestrację wariantów, rozbudowany system kwalifikatorów, wielopoziomą segmentację znaczeń oraz elementy multimodalne (nagrania audio i wideo, informacje dotyczące intonacji i gestów). Koncepcja ta wykracza poza ramy tradycyjnej, linearnej reprezentacji słownikowej i odpowiada aktualnym tendencjom w lingwistyce komunikacyjnej.

Rozdział ten w sposób przekonujący podkreśla również aktualność podejmowanej problematyki oraz świadczy o rozległej erudycji badawczej autorki. W kontekście digitalizacji zasobów leksykograficznych, dynamicznego rozwoju lingwistyki korpusowej oraz rosnącego zapotrzebowania na precyzyjne opracowanie translatologiczne dyskursu mówionego, zaproponowany model stanowi trafną odpowiedź na obecny niedobór jednostek komunikacyjnych we współczesnej leksykografii. Autorka właściwie uwzględnia możliwości oferowane przez środowisko elektroniczne — takie jak dynamiczna aktualizacja danych, powiązania hipertekstowe, zaawansowane opcje filtrowania czy

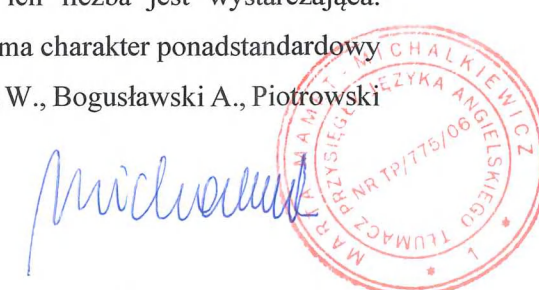
wielojęzyczne wyszukiwanie — i wykazuje, że format cyfrowy nie jest jedynie alternatywą techniczną, lecz konstytutywnym warunkiem nowoczesnej koncepcji leksykograficznej.

Istniejąca rozbieżność między opisem systemowym a rzeczywistym użyciem języka sprawia, że prezentowana rozprawa ma charakter nie tylko aktualnego studium teoretyczno-analitycznego, lecz także projektu o znaczącym potencjale aplikacyjnym. Podkreślenie pragmatycznego zakotwiczenia oraz sytuacyjnej adekwatności analizowanych jednostek pozwala ujmować kompetencję językową nie tylko jako opanowanie środków leksykalnych i gramatycznych, lecz również jako zdolność do efektywnego wykorzystania utrwalonych konstrukcji w konkretnych kontekstach komunikacyjnych. Badania te przyczyniają się zatem do przesunięcia akcentu z pracy na izolowanych leksemach w kierunku modelu użycia odzwierciedlającego semantyczne i funkcjonalne jednostki autentycznej komunikacji językowej oraz wspierają rozwój pełnej kompetencji pragmatycznej. Wreszcie, systematyczna dokumentacja i klasyfikacja odtwarzalnych struktur wielowyrazowych o funkcjach fatycznych i ekspresywnych tworzy dogodne warunki dla ich włączenia do dydaktyki językowej na wszystkich poziomach kształcenia, zarówno w nauczaniu języka ojczystego, jak i obcego.

To właśnie ten aspekt sprawia, że rozprawa doktorska stanowi aktualne i istotne studium, którego wyniki mogą znaleźć zastosowanie na wszystkich poziomach pracy z językiem i jego nauczania, zapewniając wsparcie dla znaczących jednostek rzeczywistego użycia języka oraz skuteczne powiązanie nabywania określonych kompetencji językowych z wykorzystaniem całego utrwalonego systemu językowego.

Obszerne opracowanie w sposób systematyczny łączy metody korpusowe, analizy porównawcze oraz innowacyjne rozwiązania leksykograficzne w szerokich ramach teoretyczno-metodologicznych, tworząc tym samym warunki dla bardziej efektywnego opisu jednostek odtwarzalnych o funkcjach fatycznych i ekspresywnych, a zarazem przyczyniając się do rozwoju frazeologii o orientacji międzyjęzykowej. Podjęta problematyka wyraźnie wykracza poza poziom cząstkowych badań empirycznych, wchodząc w obszar refleksji nad samymi zasadami ujmowania języka mówionego w perspektywie leksykograficznej i przekładowej. Ponadstandardowy poziom wyników analizy jednostek językowych znajduje wyraz w modelowej koncepcji opracowania hasła słownikowego, łączącej specyfikę języka mówionego z możliwościami jego elektronicznego przetwarzania.

Autorka rozprawy właściwie operuje materiałem źródłowym, trafnie dobiera i precyzyjnie cytuje literaturę przedmiotu oraz konsekwentnie stosuje jednolity system odwołań bibliograficznych. Dobór źródeł pozostaje w pełni adekwatny do tematu pracy, a ich liczba jest wystarczająca. Reprezentacja dorobku naukowego polskiego, rosyjskiego i czeskiego ma charakter ponadstandardowy — obejmuje zarówno prace fundamentalne dla dyscypliny (np. Chlebda W., Bogusławski A., Piotrowski

T., Čermák F., Filipec J., Виноградов В., Мокиенко В., Апресян Ю.), jak i badania wąsko wyspecjalizowane, bezpośrednio związane z problematyką rozprawy (np. Lewicki R., Hoffmannová J., Стахнова О.).

Recenzowana praca spełnia wszystkie wymagania stawiane tego rodzaju opracowaniom naukowym. Uważam ją za tekst wysokiej jakości, spójny koncepcyjnie, oryginalny oraz aktualny. Autorka wykazuje samodzielność myślenia, precyzję analityczną oraz dużą wrażliwość na analizowany materiał językowy. Przedłożona rozprawa zdecydowanie wykracza poza ramy cząstkowego studium tematycznego i stanowi istotny wkład w aktualne badania nad jednostkami wielowyrazowymi oraz ich identyfikacją korpusową o wymiarze aplikacyjnym. Tekst został napisany poprawną, dopracowaną polszczyzną, czeszczyzną i rosyjszczyzną, w pełni odpowiadając standardom publikacji naukowej.

Na podstawie art. 187 ust. 1–2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, wnioskuję o dopuszczenie recenzowanej rozprawy doktorskiej do publicznej obrony oraz — w świetle powyższej oceny — oceniam ją jako wyróżniającą (z wynikiem bardzo dobrym z wyróżnieniem).

doc. PhDr. Mgr. Simona Koryčánková, Ph.D. [*Nieczytelny podpis odręczny*]

Brno, 8 marca 2026 r.

-----koniec tłumaczenia-----

Stwierdzam zgodność niniejszego tłumaczenia z przedstawionym mi dokumentem w języku angielskim w postaci kopii.

Marta Mamet-Michalkiewicz

Tłumacz przysięgły języka angielskiego

wpisany na wpisany na listę tłumaczy przysięgłych Ministra Sprawiedliwości pod numerem TP/775/06

Repertorium nr 11/3/2026.

Gliwice, dnia 9 marca 2026 r.

Marta Mamet-Michalkiewicz

